

Nazwa: Chart rosyjski (borzoi)

Kraj pochodzenia: Rosja

Klasyfikacja FCI: Grupa 10, Sekcja 1

Wzorzec FCI nr: 193

Wielkość: duża

Wysokość w kłębie: pies 75-85 cm, suka 68-78 cm

Waga: 35-48 kg

Szata: długa, jedwabista, miękka. Włos sprężysty, falisty lub tworzący krótkie pierścienie, ale nigdy drobne, zwarte loczki.

Maść: dowolna, z wyjątkiem maści czekoladowej i niebieskiej. Wszystkie kolory umaszczenia mogą być jednolite bądź łaciate.

Długość życia: 13 lat

Chart rosyjski (borzój), czyli rosyjski chart długowłosey, jest bardzo starą i cenioną rasą. W swoim ojczystym kraju nazywany jest *ruszkaja psowaja borzoja*. Samo słowo „borzoja” w języku rosyjskim oznacza charta. Psy tej rasy od wieków były wyznacznikiem statusu społecznego. Ich wzrost i duże wymagania sprawiły, że mogli je trzymać tylko ludzie z wyższych sfer. Borzoje w kraju swojego pochodzenia nadal są bardzo popularne i wykorzystywane zgodnie ze swoim przeznaczeniem.

Historia i pochodzenie

Mimo że chart rosyjski to rasa o długiej historii, jego pochodzenie do dzisiaj nie jest do końca wyjaśnione. Istnieje wiele teorii odnośnie do jego pochodzenia. Prawdopodobnie wywodzi się od chartów starorusyjskich i azjatyckich. W jego żyłach płynie krew między innymi chartów moskiewskiego i kurlandzkiego. Niewykluczone, że udział w tworzeniu rasy miały również długowłose psy owczarskie.

Wielowiekowa tradycja polowania z chartami rosyjskimi sięga czasów średniowiecza. Z ich udziałem polowano na zające, wilki, lisy i sarny. Zaciętość i silna determinacja podczas polowania sprawiały, że dobrze radziły sobie podczas polowania na duże zwierzęta, a w szczególności na wilki. Początkowo psy tej rasy były bardzo niewyrównane pod względem eksterieru, ponieważ głównym kryterium selekcyjnym były cechy użytkowe. Dopiero XVII wiek pozwolił na ukształtowanie i propagowanie rasy. W 1650 roku został spisany pierwszy wzorzec rosyjskiego charta długowłosego. Początkowo borzoje o umaszczeniu czarnym nie były uznawane - z tego powodu nie uwzględniano ich we wzorcu rasy. Dopiero pod koniec XX wieku zaakceptowano i zatwierdzono takie czarne umaszczenie.

Bardzo ważnym etapem dla rozwoju rasy był okres panowania dynastii Romanowów. W tym czasie powstały psiarnie i organizowane były liczne polowania. Prowadzono przemyślaną pracę hodowlaną. Oprócz cech użytkowych, po raz pierwszy zaczęto zwracać uwagę na eksterier. W 1873 roku powstały Cesarskie Towarzystwo Prawidłowego Myślistwa i Związek Hodowców Charta, które miały wpływ na wyrównanie charta rosyjskiego w typie. Jedną z najbardziej zasłużonych hodowli była „Perschino”, założona przez księcia Mikołaja Mikołajewicza. Prowadzono w niej selekcję pod względem cech użytkowych i eksterieru. Dzięki temu psy zaczęły nabierać szlachetnego wyglądu. Dążono, aby osobniki były duże i silne, przy zachowaniu aerodynamicznych kształtów. W wyniku wieloletniej pracy hodowlanej uzyskano bardzo wąską czaszkę - cechę charakterystyczną dla borzójów. Psy z hodowli „Perschino” były eksportowane między innymi do Niemiec, USA i Kanady. Majątek wielkiego księcia Mikołaja, który powstał w 1887 roku, przez wiele lat stanowił ostoję hodowli charta rosyjskiego. Na jej podstawie bazowało wiele hodowli z zachodniej Europy, Ameryki, a także Australii. W II połowie XIX wieku charty rosyjskie trafiły do Wielkiej

Brytanii i od tego momentu można mówić o ich właściwej hodowli.

Charakter i użytkowość

Chart rosyjski ma szlachetny wygląd i dużą inteligencję. Jest czuły i spokojny, ale nieufny wobec obcych. Wierny i posłuszny swemu panu. Nie przejawia agresji. Chart rosyjski ma specyficzne potrzeby i stosunkowo wysokie wymagania. Potrzebuje dużych przestrzeni. Konieczne jest zapewnienie mu dużej ilości ruchu. Borzoi posiada bardzo silny instynkt myśliwski. Ze względu na ogromną pasję pogoni za zwierzyną jest uciążliwy jako pies towarzyszący i nie nadaje się do tej roli. Należy pamiętać, jakie było pierwotne przeznaczenie charta rosyjskiego. Wykorzystywany był do polowań, ma więc konieczny do tego temperament, zapał, a także pasję łowiecką. Ponadto borzoi jest rasą ekskluzywną i bardzo kosztowną w utrzymaniu. Polecić go można tylko ludziom z cierpliwością i dużym doświadczeniem.

Problemy zdrowotne

U chartów rosyjskich odnotowano przypadki:

- pierwotnego obrzęku limfatycznego,
- limfocytarnego zapalenia tarczycy,
- aspergilozy.

Charty rosyjskie są narażone na schorzenia układu mięśniowo-szkieletowego. Dotyczy to w szczególności młodych osobników w czasie intensywnego wzrostu. Zdarzają się linie

hodowlane obarczone chorobami serca.

Chart rosyjski wykazuje szczególne predyspozycje do:

- wad odcinka szyjnego kręgosłupa,
- nacieczenia trzeciej powieki komórkami plazmatycznymi (*plasmoma*),
- retinopatii (PRA - *Progressive Retinal Atrophy*).

Retinopatia borzoiów jest najczęściej diagnozowana u młodych psów, występuje bowiem między 1 a 2 rokiem życia. Ma charakter dziedziczny, przy czym częściej zapadają na nie psy niż suki. Jednym ze sposobów zapobiegania chorobie jest wykluczenie z hodowli osobników obarczonych tym schorzeniem poprzez dokładne badanie okulistyczne lub test genetyczny.

Z uwagi na swoją wielkość borzoi wykazuje szczególne predyspozycje do rozszerzenia i skrętu żołądka (GDV - *gastrin dilation/volvulus*). Prawdopodobnie istnieją skłonności rodzinne do GDV. Jednym z czynników sprzyjających występowaniu tego schorzenia jest głęboka budowa klatki piersiowej.

Charty rosyjskie są psami długowiecznymi. Średnia długość życia przedstawicieli tej rasy wynosi 13 lat.

Specyfika żywienia

Borzoi jest rasą dużą, dlatego odpowiednie żywienie jest szczególnie ważne w okresie intensywnego wzrostu, tj. między 3 a 12 miesiącem życia. W tym czasie wykształcają się długie kości kończyn, a pies uzyskuje rozmiary dorosłego osobnika, wobec czego konieczne są karmy wysokobiałkowe i odpowiednia dawka mieszanki witaminowo-mineralnej.

W żywieniu starszych psów bardzo istotna jest jakość podawanego jedzenia. Należy zwrócić uwagę, aby mięso było dogotowane. Nie można dopuścić do fermentacji jedzenia. Zarówno niedogotowane, jak i fermentujące jedzenie może być przyczyną ostrego rozszerzenia żołądka bądź jego skrętu.

Charty rosyjskie są bardzo powściągliwe w spożywaniu pokarmu. Po jedzeniu należy zapewnić psu 2-godzinny odpoczynek.

Pielęgnacja

Ze względu na długość okrywy włosowej charty rosyjskie wymagają systematycznego czesania. Szczególną uwagę należy zwrócić na włos tworzący frędzle, portki i pióro na ogonie. Prawidłowe szczotkowanie powoduje wydzielanie naturalnych substancji natłuszczających sierść, przez co wygląda zdrowo i jedwabiście. Borzoje dwa razy do roku intensywnie gubią podszerstek.

Piśmiennictwo:

1. Gough A., Thomas A.: *Predyspozycje rasowe do chorób u psów i kotów*. Wydawnictwo SIMA WLW, Warszawa 2006.
2. Horbatowska B.: *Borzój*. „Psy rasy myśliwskie”, nr 4/2012.
3. Monkiewicz J., Wajdzik J.: *Kynologia. Wiedza o psie*. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego, Wrocław 2007.
4. Nelson R.W., Couto C.G.: *Choroby wewnętrzne małych zwierząt*, t. 1, Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2008.
5. Redlicka A.: *Chart rosyjski borzój – stara dobra arystokracja*. „Przyjaciel Pies”, nr 12/2006.
6. Redlicki M.: *Ulubieniec carów*. „Przyjaciel Pies”, nr 1.
7. Verplank M.: *Notes from the grooming table*. Animus Inc., USA 2004.

Autor:

mgr Anna Malwina Stojak, zootechnik, groomer

Zdjęcia:

Fotolia

Promowane

- [Bearded Collie - doskonały opiekun i przewodnik stad](#)

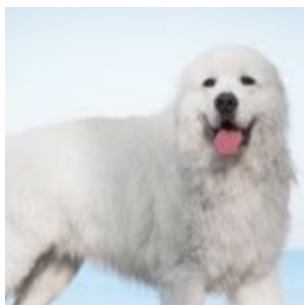
- [Owczarek staroangielski \(bobtail\) - „Nanny dog”](#)

- [Chart perski \(saluki\) - wyspecjalizowany łowca otwartych przestrzeni](#)

- [Polski owczarek nizinny - specjalność polskiej kynologii](#)

- [Polski owczarek podhalański - symbol Podhala i góralskiego folkloru](#)